

svspes920a76e9

Č. j.: SVS/2024/144293-G
Vyřizuje: MVDr. Klára Jelínková, Ph.D.
Telefon: +420 541 594 432

Podle rozdělovníku

V Praze dne 07.10.2024

Katarální horečka ovcí v ČR - aktuální informace

Vážená paní, vážený pane,

dovoluji si Vám zaslat aktuální informace týkající se výskytu katarální horečky ovcí v ČR, především aktuální podmínky k přemísťování zvířat vnímavých ke katarální horečce ovcí (dále jen „KHO“) a zárodečných produktů získaných z vnímavých zvířat v rámci ČR a z ČR do EU, a dále informace k vakcinaci proti KHO a k laboratornímu vyšetření na KHO v rámci přemísťování zvířat/obchodování.

Aktuální informace ohledně nálezové situace v ČR vzhledem ke KHO naleznete na webu SVS ČR, aktuálně k datu 6. 10. 2024 bylo v ČR potvrzeno 45 ohnisek KHO – ohniska jsou potvrzena v kraji Karlovarském, Ústeckém, Libereckém a Plzeňském. Státní veterinární ústav Jihlava potvrdil, že sérotyp KHO, který se vyskytuje v ČR, je sérotyp 3.

ÚVS SVS vydala dne 10. 9. 2024 nařízení Státní veterinární správy (mimořádná veterinární opatření) č.j. SVS/2024/131063-G (změna č. j. SVS/2024/133168-G), v němž jsou uvedeny územní celky ČR, které zahrnuje pásmo KHO v ČR. Platí restrikce pro přemístění vnímavých zvířat ke KHO (skot, ovce, kozy, jelenovití, velbloudovití a další druhy kopytníků) z této vymezené oblasti (pásmo KHO v ČR). Rozloha této oblasti je oproti jiným nálezům natolik velká z toho důvodu, že se jedná o nákazu přenášenou hmyzem – tiplíky druhu Culicoides. Tito přenašeči se v ČR vyskytují. ČR plánuje od 1. 11. 2024 zahájit entomologický monitoring za účelem stanovení ročního období, v němž je již aktivita těchto přenašečů natolik nízká, že lze stanovit období prosté vektorů (tiplíků).

ČR je aktuálně rozdělena na **2 oblasti s různým nálezovým statusem ke KHO** – pásmo KHO v ČR (část ČR, která není prostá KHO) a část úředně prostou KHO (území ČR nacházející se mimo pásmo KHO). Přemísťování vnímavých zvířat ke KHO mezi těmito 2 oblastmi ČR se řídí legislativou EU, v ČR jsou podmínky k přemísťování stanoveny nařízením Státní veterinární správy (mimořádná veterinární opatření) č.j. SVS/2024/131063-G ((změna č. j. SVS/2024/133168-G). V rámci zajištění možnosti přemístění vnímavých zvířat z pásma KHO v ČR do části ČR prosté uplatňuje ČR legislativní výjimku pro přemístění zvířat ke KHO, která je zároveň dle platné legislativy hlášena na Evropskou komisi. Na tuto výjimku ČR zároveň přijímá zvířata z jiných členských států. Jedná se o možnost přemístění zvířat za využití jejich ošetření insekticidem/repelentem po dobu minimálně 14 dní a následně negativní PCR vyšetření zvířat na KHO (podmínky jsou přesně specifikovány v nařízení Státní veterinární správy (mimořádná veterinární opatření) č.j. SVS/2024/131063-G a jeho změnou č. j. SVS/2024/133168-G).

Část první – přemísťování zvířat vnímavých ke KHO (dále jen „zvířata“) z pásma KHO do oblasti ČR prosté KHO a do jiných členských států (dále také „ČS“); přemísťování zvířat z oblasti ČR prosté KHO do jiných ČS

1. Podmínky pro přemísťování zvířat v rámci ČR a v rámci EU vzhledem ke KHO

I. Podmínky pro přemísťování zvířat z oblasti ČR prosté KHO do jiných členských států EU

Z této oblasti mohou být zvířata přemísťována do jiných členských států bez omezení za splnění platných legislativních podmínek pro přemísťování zvířat v rámci EU. Tato oblast je bez restrikcí vzhledem ke KHO, co se týká přemísťování zvířat. Nicméně platí určité podmínky pro zvířata přemísťovaná z pásma KHO v ČR do této oblasti prosté před jejich dalším přemísťováním do jiného ČS – uvedeno v následujícím bodu II.

V případě, že by do oblasti prosté v ČR byla přemísťována zvířata z jiného ČS na výjimku k přemísťování zvířat vzhledem ke KHO, kterou má ČR uvedenou na oficiálních stránkách Evropské komise, platí pro další přemísťování takových zvířat následující:

- i. další přemísťování těchto zvířat v rámci oblasti prosté ČR je bez omezení.
- ii. tato zvířata mohou být přemísťována do jiného členského státu EU pouze za splnění jednoho z následujících bodů:
 - po uplynutí doby 60 dní od vstupu na území prosté ČR, nebo
 - provedení testu polymerázové řetězové reakce (PCR) na KHO (sérotypy 1-24) s negativním výsledkem na vzorcích odebraných ne dříve než 14 dní po vstupu zvířat na území prosté ČR. Upozorňujeme však na skutečnost, že před přemísťováním zvířat do jiného ČS musí být splněna podmínka uvedená v TRACES certifikátu, že zvířata během alespoň 30 dnů před datem odeslání pobývala nepřetržitě v zařízení původu.

II. Podmínky pro přemísťování zvířat jiných než přemísťovaných přímo na jatky z pásma KHO v ČR do oblasti prosté v ČR

Podmínky stanovuje nařízení Státní veterinární správy (mimořádná veterinární opatření) č. j. SVS/2024/131063-G a jeho změna č. j. SVS/2024/133168-G. Musí být splněna jedna z následujících podmínek (bod A nebo bod B):

A. Ochrana proti vektorům + PCR test

- i. zvířata byla chráněna před útoky tiplíků druhu Culicoides (dále jen „vektorů“) pomocí insekticidů či repelentů alespoň po dobu 14 dnů před datem přemísťování, o čemž provede chovatel záznam do evidence chovatele o použití veterinárních léčiv a přípravků,
- ii. jako insekticid a repelent může být použit pouze veterinární léčivý přípravek nebo biocid uvedený na následujícím odkazu na webu Státní veterinární správy ČR: <https://www.svscr.cz/kataralni-horecka-ovci-aktualni-informace/>,
- iii. zvířata byla během tohoto období podrobena testu PCR na KHO s negativními výsledky, přičemž tento byl proveden na vzorcích odebraných alespoň 14 dní po datu počátku ochrany před útoky vektorů,
- iv. vzorky musí odebrat soukromý veterinární lékař schválený místně příslušnou krajskou veterinární správou Státní veterinární správy nebo Městskou veterinární správou Státní veterinární správy v Praze (dále jen „KVS SVS“) pro činnosti podle § 61 odst. 5 veterinárního zákona,
- v. vzorky musí být vyšetřeny ve státním veterinárním ústavu,

- vi. zvířata musí být doprovázena veterinárním osvědčením vystaveným místně příslušnou KVS SVS. Žádost o vystavení veterinárního osvědčení musí být doručena na KVS SVS 3 dny před přemístěním zvířat. Chovatel je povinen předložit KVS SVS protokol s negativním výsledkem laboratorního vyšetření na KHO metodou PCR. Výsledek PCR vyšetření je platný 10 dnů od data odběru vzorku.

Je nutné PCR vyšetření všech přemísťovaných zvířat dle bodu iii.

Poté, co jsou zvířata za podmínek výše uvedených přemístěna do oblasti ČR prosté, platí pro tato zvířata následující:

- i. další přemístění těchto zvířat v rámci oblasti prosté ČR je bez omezení.
- ii. tato zvířata mohou být přemístěna do jiného členského státu EU pouze za splnění jednoho z následujících bodů:
 - po uplynutí doby 60 dní od vstupu na území prosté ČR, nebo
 - provedení testu polymerázové řetězové reakce (PCR) na KHO (sérotypy 1-24) s negativním výsledkem na vzorcích odebraných ne dříve než 14 dní po vstupu zvířat na území prosté ČR. Upozorňujeme však na skutečnost, že před přemístěním zvířat do jiného ČS musí být splněna podmínka uvedená v TRACES certifikátu, že zvířata během alespoň 30 dnů před datem odeslání pobývala nepřetržitě v zařízení původu.

B. Očkováná zvířata

Zvířata byla očkovaná proti KHO, sérotyp 3 a nacházejí se v období imunity zaručeném specifikacemi očkovací látky a

- i. byla očkovaná před více než 60 dny před datem přemístění (u skotu se tato lhůta 60 dnů počítá od aplikace první dávky vakcíny, nicméně primární vakcinace skotu musí být dokončena, to znamená, že pokud vakcinační schéma vyžaduje aplikaci 2 dávek vakcíny, musí být toto splněno) nebo
- ii. byla podrobena testu PCR s negativními výsledky na vzorcích odebraných alespoň 14 dní po nástupu imunity stanovené ve specifikacích očkovací látky.

Poté, co jsou zvířata očkovaná neregistrovanou vakcínou za podmínek výše uvedených přemístěna do oblasti ČR prosté, platí pro tato zvířata následující:

- i. další přemístění těchto zvířat v rámci oblasti prosté ČR je bez omezení.
- ii. tato zvířata mohou být přemístěna do jiného členského státu EU po uplynutí doby 30 dní od jejich vstupu na území prosté ČR (to znamená, že zvířata nemohou být přemístěna z pásma KHO rovnou na shromažďovací středisko a odtud do jiného ČS). Tato podmínka platí, dokud nebude k dispozici vakcína registrovaná. Jakmile bude k dispozici registrovaná vakcína, budou podmínky pro přemísťování zvířat očkovaných na KHO upraveny.

III. Pro přemístění zvířat z pásma KHO v ČR přímo na jatky na území prosté ČR platí následující podmínky podle nařízení Státní veterinární správy (mimořádná veterinární opatření) č.j. SVS/2024/131063-G a jeho změny č. j. SVS/2024/133168-G:

- i. v hospodářství původu nebyl po dobu alespoň 30 dnů před datem přemístění hlášen žádný případ infekce KHO,
- ii. zvířata budou přepravena z hospodářství původu přímo na jatky, kde budou porážena do 24 hodin od příjezdu,
- iii. provozovatel jatek musí být informován o přemístění alespoň 48 hodin před nakládkou zvířat, a to formou zaslání informace o potravinovém řetězci, ve kterých soukromý veterinární lékař potvrdí provedení klinického vyšetření zvířat v tomto znění: „Zvířata byla klinicky vyšetřena a nevykazovala příznaky katarální horečky ovcí“.

Zvířata přepravovaná z pásma na jatky mimo pásmo musí být na jatky přepravena přímo. Tento požadavek znamená, že uvnitř pásma mohou být na dopravní prostředek naložena zvířata z několika hospodářství, ale po opuštění pásma již musí směřovat přímo na jatky (nesmí vjíždět do jiných hospodářství). Zvířata nesmí být nikde vyložena nebo přeložena. Po naložení zvířat je jejich nejbližší možnost vyložení až na jatkách.

IV. Přemístění zvířat z pásma KHO v ČR jiných než přemísťovaných přímo na jatky do jiného členského státu EU:

Podmínky stanovuje nařízení Státní veterinární správy (mimořádná veterinární opatření) č. j. SVS/2024/131063-G a jeho změna č. j. SVS/2024/133168-G.

Vzhledem k tomu, že v Evropské unii není registrována vakcína proti sérotypu 3 KHO, **je možné dle legislativy z pásma KHO v ČR přemístit zvířata do jiného ČS pouze v případě, že členský stát určení uplatňuje výjimku pro přemístění zvířat vzhledem ke KHO dle nařízení (EU) 688/2020 a 689/2020. To znamená, že přímé přemístění zvířat přímo do jiného členského státu z pásma KHO v ČR je možné pouze v případě, že zvířata splňují podmínky uvedené ve výjimce daného členského státu určení (viz níže).**

Pokud členský stát (ČS) určení uplatňuje pro přemístění zvířat vzhledem ke KHO na jeho území výjimku podle nařízení (EU) 688/2020 a nařízení (EU) 689/2020, tato výjimka musí být hlášena na Evropskou komisi. Všechny tyto výjimky jsou uvedeny na oficiálních stránkách Evropské komise a jsou dostupné na odkazu:

https://food.ec.europa.eu/animals/animal-diseases/surveillance-eradication-programmes-and-disease-free-status/bluetongue_en

Výjimky mají aktuálně zavedeny následující ČS:

Rakousko, Belgie, Chorvatsko, Francie, Německo, Řecko, Itálie, Lucembursko, Nizozemí, Portugalsko, Španělsko (a ČR).

Některé z těchto států mají v rámci výjimky stanoveno, že nevyžadují žádné podmínky pro přemístění zvířat vzhledem k sérotypu 3 KHO (Belgie, Nizozemí, Německo, Lucembursko). Přemístění zvířat do těchto států z pásma KHO v ČR je tedy možné bez jakýchkoli dalších požadavků ke KHO.

Pokud je ve výjimkách uvedena možnost pro přemístění za využití vakcinace – toto nemůže být z pásma v ČR splněno, **protože vakcína proti sérotypu 3 KHO není registrovaná v EU**, a nemůže tak být vakcinace využito pro potvrzení zdravotní garance v rámci obchodování.

V. Pro přemístění zvířat z pásma KHO v ČR přímo na jatky do jiného členského státu platí:

Podmínky stanovuje nařízení Státní veterinární správy (mimořádná veterinární opatření) č. j. SVS/2024/131063-G a jeho změna č. j. SVS/2024/133168-G.

Přemístění zvířat přímo na jatky do jiného ČS je dle legislativy možné, pokud v hospodářství původu nebyl po dobu alespoň 30 dnů před datem přemístění hlášen žádný případ infekce KHO.

A zároveň provozovatel zařízení původu zvířat informuje provozovatele jatek určení o přemístění zvířat z pásma alespoň 48 hodin před nakládkou zvířat.

VI. Podmínky pro tranzit zásilek z pásma KHO v ČR přes ČS prosté nebo ČS s eradikačním programem:

Pokud bude přemísťována zásilka vnímavých zvířat z pásma KHO v ČR přes jiné ČS prosté nebo s ČS s eradikačním programem ke KHO, musí být splněno:

- dopravní prostředky, do nichž jsou zvířata naložena, byly během přepravy chráněny před napadením vektory – to znamená, dopravní prostředky musí být vystříkány prostředkem s insekticidním účinkem.

Toto platí i pro zásilky jatečných zvířat – ale platí to pouze pro tranzit.

Část druhá – podmínky pro přemístění zárodečných produktů vnímavých zvířat ke KHO z pásma KHO v ČR

Na zárodečné produkty získané od dárcovských zvířat před datem 10. 9. 2024 se nevztahuje žádné omezení pro jejich přemístění vzhledem ke KHO.

1. Přemístění zárodečných produktů z pásma KHO v ČR do oblasti prosté ČR

Při přemístění zárodečných produktů (které byly získány v době po vyhlášení mimořádných veterinárních opatření – po 9.9.2024) získaných ze zvířat nacházejících se v pásmu KHO v ČR do zařízení mimo pásmo na území ČR je nutné splnit podmínky uvedené v bodu 3 oddílu 2 kapitoly 2 části II přílohy V nařízení (EU) 2020/689:

- I. **sperma bylo** získáno od dárcovských zvířat, která splňují alespoň jeden z těchto požadavků:
 - a) byla podrobena sérologickému vyšetření na detekci protilátek na virus katarální horečky ovcí sérotyp 1–24 s negativními výsledky na vzorcích odebraných mezi 28. a 60. dnem od data každého odběru spermatu; nebo
 - b) byla s negativními výsledky podrobena PCR testu na virus katarální horečky ovcí sérotyp 1–24 provedenému na vzorcích odebraných na počátku a při posledním odběru spermatu, které má být odesláno, a v průběhu období odběru spermatu; alespoň každých 28 dní.
- II. **embrya skotu získaná in vivo** byla získána od dárcovských zvířat, která v den odběru nevykazují žádné příznaky infekce BTV, a jejich odběr, zpracování a skladování probíhá v souladu s částí 2 přílohy III nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2020/686;
- III. **embrya skotu získaná jinak než in vivo a oocyty** byly získány od dárcovských zvířat, která splňují alespoň jeden z těchto požadavků:
 - a) byla podrobena sérologickému vyšetření na detekci protilátek na virus katarální horečky ovcí sérotyp 1–24 s negativními výsledky na vzorcích odebraných mezi 28. a 60. dnem od data každého odběru embryí/oocytů nebo
 - b) byla podrobena testu PCR na virus katarální horečky ovcí sérotyp 1–24 s negativními výsledky na vzorcích odebraných v den odběru embryí/oocytů

2. Přemístění zárodečných produktů z pásma KHO v ČR do jiného členského státu

Při přemístění zárodečných produktů (které byly získány v době po vyhlášení mimořádných veterinárních opatření – po 9.9.2024) získaných ze zvířat nacházejících se v pásmu KHO v ČR do jiného členského státu je nutné splnit podmínky uvedené v kapitole II části 5 přílohy II nařízení (EU) 2020/686:

- I. Skot, ovce a kozy a zvířata čeledi Camelidae a Cervidae, která jsou **dárci spermatu**, musí splňovat alespoň jednu z následujících podmínek:
 - a) podstoupila sérologické vyšetření na detekci protilátek na virus katarální horečky ovcí sérotyp 1–24 s negativními výsledky v době 28 až 60 dnů od data každého odběru spermatu; nebo

- b) podstoupila test PCR na virus katarální horečky ovcí (sérotypy 1–24) s negativními výsledky provedený na vzorcích krve odebraných při zahájení a při posledním odběru spermatu a v jeho průběhu v intervalech; alespoň každých 28 dní.
- II. Ovce a kozy a zvířata čeledí Camelidae a Cervidae, která jsou **dárci embryí in vivo**, a skot, ovce a kozy a zvířata čeledí Camelidae a Cervidae, která jsou **dárci oocytů** pro produkci embryí in vitro, musí splňovat alespoň jednu z následujících podmínek:
 - a) podstoupila sérologické vyšetření na detekci protilátek na virus katarální horečky ovcí sérotyp 1–24 s negativními výsledky na vzorku krve odebraném v době 28 až 60 dnů od data odběru oocytů nebo embryí; nebo
 - b) podstoupila test PCR na virus katarální horečky ovcí (sérotypy 1–24) s negativními výsledky na vzorku krve odebraném v den odběru oocytů nebo embryí.
- III. Sperma použité k oplodnění oocytů musí být odebráno od zvířat, která splňují požadavky stanovené v bodě 1.

Část třetí – vakcinace v ČR proti sérotypu 3 KHO

Vakcinace v pásnu KHO v ČR je umožněna nařízením Státní veterinární správy (mimořádná veterinární opatření) č.j. SVS/2024/131063-G a jejich změnou č. j. SVS/2024/133168-G. Vakcinace je dobrovolná a je hrazena chovatelem. Jednou z povolených vakcín je vakcína BioBos BTV 3 injekční suspenze pro ovce a skot, výrobce Bioveta a.s., ČR. Vakcinace je doporučena jako preventivní opatření k ochraně chovů vnímavých zvířat, a to jak pro chovy skotu, tak především pro chovy ovcí, u nichž jsou klinické příznaky KHO pozorovány nejčastěji, včetně úhynů zvířat na KHO.

V případě, že chovatelé chtějí vakcinovat zvířata v části ČR prosté KHO, je nutné, aby soukromý veterinární lékař podal na ÚVS SVS žádost o povolení výjimky na zásobování, výdej a použití neregistrovaného léčivého přípravku pro konkrétní chov: <https://www.svscr.cz/formulare-ke-stazeni/soukromi-veterinari-lekari/>.

Část čtvrtá – možnosti směšování vzorků pro laboratorní vyšetření na KHO ve státních veterinárních ústavech při vyšetření zvířat za účelem jejich přemístování v rámci ČR a EU

Vzorky na sérologické vyšetření není možné směšovat, vyšetřují se vždy jednotlivé vzorky.

Vzorky na PCR test pro průkaz viru KHO je možné směšovat, a to následujícím způsobem:

- v případě odběru nesrážlivé krve (doporučen odběr na EDTA) je možné vzorky směšovat maximálně po 5.
- v případě odběru srážlivé krve je možné vzorky směšovat maximálně po 3.

K vyšetření je třeba dodat jednotlivé vzorky, směšování se provádí až v laboratoři. Je to nutné pro případné dohledání jednotlivých pozitivních zvířat ve vzorku.

Podrobnější podmínky pro odběr a směšování vzorků jsou uvedeny na webu SVÚ Jihlava:

<https://www.svujihlava.cz/kataralni-horecka-ovci-v-cr>

Výše popsané směšování vzorků je možné pouze pro účely přemístění zvířat v rámci ČR nebo EU. U případů podezření z infekce KHO se vyšetřují zvířata v testu PCR jednotlivě a NRL Jihlava doporučuje v takových případech použití zkumavek s antikoagulantem (K3 EDTA) z důvodů vyšší citlivosti diagnostiky (s rizikem nižší citlivosti lze použít i sraženou krev v HEMOS zkumavce).

Seznam insekticidů a repelentů vhodných k ochraně zvířat před tiplíky druhu Culicoides a seznam vhodných prostředků k desinsekci stájí a vozidel je uveden na webu SVS ČR: <https://www.svscr.cz/kataralni-horecka-ovci-aktualni-informace/>

V příloze přikládáme informační leták pro chovatele ke KHO.

S pozdravem

MVDr. Zbyněk Semerád
ústřední ředitel Státní veterinární správy
podepsáno elektronicky

Příloha

1. Informační leták ke katarální horečce ovcí

Rozdělovník

Komora veterinárních lékařů ČR

Agrární komora

Český svaz chovatelů holštýnského skotu

Svaz chovatelů českého strakatého skotu

Český svaz chovatelů masného skotu

Českomoravská společnost chovatelů, a.s.

SCHOK – Svaz chovatelů ovcí a koz z.s.

Dorper Asociace CZ, z.s.

Na vědomí:

Všechny KVS SVS a MěVS SVS v Praze

cihlard@army.cz

Odbor vnějších vztahů a kontroly dovozu a vývozu, Státní veterinární správa, int@svscr.cz